

ДЕРЖАВНА СТРАТЕГІЯ
управління лісами України до 2035 року

І. Проблеми, які потребують розв'язання

Основними проблемами у сфері лісового господарства є:

необхідність забезпечення балансу між екологічними, економічними та соціальними функціями ведення лісового господарства;

недосконалий розподіл функцій управління, що призводить в окремих випадках до дублювання функцій або втрати їх виконання;

незбалансованість системи правовідносин між суб'єктами лісового господарства з урахуванням можливої наявності конфлікту інтересів;

високий рівень корупції та незаконної діяльності в лісах;

дисбаланс фінансового забезпечення лісогосподарської діяльності, відсутність належного фінансування заходів з ведення лісового господарства та дефіцит відповідних фахівців у галузі;

погіршення санітарного стану лісів;

недостатня лісистість території України;

застаріла інформація про ліси та лісове господарство України;

ускладнення реалізації прав власності (користування) на ліси;

відсутність механізмів управління лісами комунальної власності;

відсутність економічних механізмів стимулювання запровадження природозберігаючих технологій або їх елементів, охорони, захисту, розширеного відтворення лісів, зокрема на землях приватної власності;

відсутність прозорого механізму продажу деревини; незаконні рубки та обіг незаконно добутої деревини;

низький рівень довіри до лісівників у суспільстві;

низька відвідуваність лісів громадянами для рекреаційних цілей;

недостатній рівень рекреаційної та екоосвітньої інфраструктури в лісах та місцях масового відпочинку населення;

гендерна нерівність — недостатнє представництво жінок у лісовому господарстві, особливо на керівних та відповідальних посадах.

Необхідність підготовки цієї Стратегії полягає у надзвичайно важливій ролі лісів для екологічної, економічної та соціальної стабільності держави, особливо в умовах зміни клімату, необхідності системного удосконалення ведення лісового господарства для забезпечення довгострокових інтересів держави на основі поєднання принципів державного регулювання з механізмами ринкових відносин з огляду на цілі децентралізації влади, збільшення кількості робочих місць, зайнятості сільського населення, мінімізації корупційних ризиків та вчинення правопорушень, утвердження відкритих, прозорих механізмів прийняття управлінських та кадрових рішень із застосуванням гендерно-орієнтованого підходу і першочергового забезпечення вітчизняних виробників сировиною шляхом створення прозорого ринку деревини.

Метою розроблення Стратегії є забезпечення ефективного управління лісами на основі забезпечення сталого ведення лісового господарства, збереження біорізноманіття в лісах, адаптованого до кліматичних змін лісового господарства, популяризація професії лісівника у суспільстві, забезпечення фінансової стабільності лісової галузі та створення сприятливих умов для активізації розвитку деревообробної та суміжних галузей економіки.

Стратегія розроблена з урахуванням потреби в проведенні єдиної державної політики у сфері лісових відносин, змін, які відбулися у лісовому господарстві за останні роки, та міжнародних зобов'язань України.

Стратегія спрямована на визначення стратегічних цілей та показників для розв'язання екологічних, економічних та соціальних проблем лісового господарства та створення умов для його сталого розвитку з урахуванням географічних та інших особливостей.

Нормативно-правовими актами, що діють у сфері лісового господарства, є Лісовий кодекс України, Земельний кодекс України, Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, Закони України “Про природно-заповідний фонд”, “Про охорону навколишнього природного середовища”, “Про тваринний світ”, “Про рослинний світ”, “Про охорону земель”, “Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року”, постанов Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555 “Про затвердження Санітарних правил в лісах України”, від 12 травня 2007 р. № 724 “Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів”, від 23 травня 2007 р. № 761 “Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів”, від 16 травня 2007 р. № 733 “Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок”, від 4 грудня 2019 р. № 1142 “Про затвердження Порядку проведення моніторингу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених і контролю за неперевищенням обсягу внутрішнього

споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених”, від 21 квітня 2021 р. № 392 “Про затвердження Порядку проведення національної інвентаризації лісів та внесення зміни у додаток до Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних”, від 3 березня 2021 р. № 179 “Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року”, розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2021 р. № 443 “Про затвердження Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року”.

II. Аналіз поточного стану справ лісового господарства, тенденції та обґрунтування щодо необхідності розв’язання виявлених проблем

За загальними даними Державного лісового кадастру, загальна площа лісових ділянок, що належить до лісового фонду України, становить 10,4 млн., зокрема вкриті лісовою рослинністю — 9,6 млн. гектара.

Лісистість України становить 15,9 відсотка. Незважаючи на невелику лісистість території, Україна займає дев’яте місце у Європі за площею лісів та шосте місце за запасами деревини. Лісорослинні умови в Україні неоднорідні, тому ліси на території країни розміщені нерівномірно. У Запорізькій області лісистість становить 3,7 відсотка, а у Закарпатській області — 51,4 відсотка.

Половина лісів України штучного походження і потребує посиленого догляду.

Глобальна зміна клімату — одна з найгостріших екологічних проблем, що стоїть перед людством та впливає на всі сфери життя людини (насамперед на сферу охорони здоров’я, соціальну сферу, міграцію, економіку, інфраструктуру). Згідно з прогнозами провідних міжнародних наукових центрів з дослідження клімату протягом наступного століття температура підвищиться на 2—5 °С. Такі темпи глобального потепління можуть спричинити серйозні кліматичні зміни, внаслідок чого різні екосистеми опиняться під загрозою зникнення.

Посухи та повені, інші екстремальні погодні явища не тільки частішають, але їх руйнівний вплив збільшиться. Такі явища стануть постійними, завдаючи значних збитків національній економіці. Посухи та спека, зменшення кількості опадів влітку також призводитимуть до збільшення частоти лісових пожеж та опустелювання південних та східних областей України.

Згідно з висновками Національної академії наук, Національної академії аграрних наук глобальне потепління в Україні матиме негативний вплив на стан степів Причорномор’я, Приазов’я, Автономної Республіки Крим, а також призведе до зниження продуктивності лісу на всій території

України, зокрема внаслідок поширення інфекційних хвороб рослин та шкідників.

В умовах зміни клімату потребують перегляду застарілі підходи до ведення лісового господарства, які не забезпечують належної стійкості лісів до зміни клімату. Окремим важливим аспектом є збереження біорізноманіття в лісах: централізовані системи моніторингу біорізноманіття в лісах не розроблені та не впроваджені, як наслідок — достовірні дані про стан та динаміку збереження біорізноманіття в лісах відсутні. Не здійснюються заходи, необхідні для запобігання деградації біорізноманіття в лісах та лісів у цілому.

Існує нагальна потреба в удосконаленні системи інформаційного забезпечення лісоуправління на засадах запровадження національної інвентаризації лісів та удосконалення моніторингу лісів.

Фінансова система лісового господарства в сучасних умовах є недосконалою. Обсяг фінансування з державного бюджету заходів з лісогосподарської діяльності був недостатнім для здійснення їх у повному обсязі. При цьому ліси України виконують переважно захисні, рекреаційно-оздоровчі, природоохоронні функції; значна частина лісів на півдні та сході України не належать до експлуатаційних, що зумовлює суттєву бюджетну підтримку для забезпечення належного ведення лісового господарства в екстремальних природних умовах.

Відповідно до бухгалтерських звітів державних підприємств, що належать до сфери управління Держлісагентства, значним навантаженням на підприємства є сплата земельного податку з лісового фонду, який державні підприємства повинні сплачувати щороку до місцевого бюджету у розмірі 135 млн. гривень. Водночас за використання лісових ресурсів ті самі державні підприємства сплачують щороку рентну плату в розмірі 1 млрд. гривень і таким чином мають подвійне оподаткування лісового фонду з різними базами оподаткування.

Спостерігається відставання науки і освіти від світового рівня, насамперед через невідповідність їх матеріальної бази сучасним вимогам та недостатній обсяг фінансування галузевих наукових досліджень.

Лісове господарство ведеться за застарілими нормативами, які не враховують сучасні реалії, зміну клімату і не базуються на результатах сучасних наукових досліджень, що призводить до значного зниження рівня практичного навчання студентів лісових факультетів на місці виробничої практики на підприємствах, який не відповідає їх рівню теоретичної підготовки.

Україна взяла на себе ряд міжнародних зобов'язань щодо рівних можливостей для жінок і чоловіків у сфері зайнятості, освіти та навчання, економічної та суспільної діяльності, а також у процесі прийняття рішень.

У лісогосподарському секторі необхідними є заходи щодо забезпечення рівного правового статусу жінок і чоловіків та рівних можливостей для його реалізації, що дасть змогу особам обох статей брати рівну участь у виконанні завдань, визначених для галузі.

III. Стратегічні цілі та показники їх досягнення

Ефективне управління лісами

Ефективне управління лісами передбачається здійснювати шляхом:

зміни моделі та механізмів державного управління у сфері лісового господарства;

оптимізації та реорганізації структури і функцій суб'єктів господарювання державної власності в лісовій галузі;

зміни правил здійснення лісогосподарських заходів, які спрямовані на наближені до природи методи лісівництва та поступову відмову від суцільних рубок;

забезпечення прозорості лісогосподарської діяльності в частині відкритого електронного продажу деревини;

впровадження нової системи організації охорони і захисту лісів, запобігання незаконним рубкам та обігу незаконно заготовленої деревини;

розроблення комплексу заходів щодо запобігання збуту нелегально заготовленої деревини;

розроблення та впровадження програм реабілітації лісів та відновлення лісових ресурсів в результаті військових дій на сході України;

застосування гендерно-орієнтованого підходу;

створення безпечного та комфортного робочого середовища як для чоловіків, так і для жінок;

покращення методів управління лісовими об'єктами природно-заповідних територій, у зоні відчуження та у південних та східних областях України.

Забезпечення екологічної стійкості

Забезпечення екологічної стійкості передбачається здійснити шляхом:

збільшення площі лісів, підвищення їх стійкості та продуктивності, нарощення екологічного та ресурсного потенціалу лісів;

збільшення рівня поглинання та утримання вуглецю шляхом сталого управління лісовими ресурсами;

адаптації лісів до зміни клімату, зокрема шляхом переходу на наближені до природи методи лісівництва з формуванням лісів природного складу і структури;

удосконалення існуючої системи охорони лісів від пожеж;

збереження та відтворення генетичного різноманіття лісів;

охорони земель, ґрунтів та вод, збереження біорізноманіття в лісах;

формування, збереження та раціонального, невиснажливого використання екомережі;

захисту найстаріших або визначних дерев та їх груп;

збереження лісів, що утворилися природним шляхом на землях сільськогосподарського призначення, що не обробляються, та на всіх інших категоріях земель, розроблення системи захисту насаджень від шкідників та хвороб;

розвитку лісорозведення, що проводиться способами, які забезпечують створення продуктивних деревостанів з високими захисними властивостями та агролісомеліорації;

зменшення інтродуктивних видів порід дерев та рослин, здатних до інвазій;

оновлення підходів до ведення лісового господарства у зоні відчуження, зоні проведення операцій Об'єднаних сил та у південних та східних областях України.

Забезпечення вагомого внеску лісів в розвиток економіки

Забезпечення вагомого внеску лісів у розвиток економіки передбачається забезпечити шляхом:

підвищення економічного потенціалу лісів;

впровадження прозорого ринку деревини;

підвищення конкурентоспроможності лісогосподарського виробництва;

формування загальнодержавного балансу заготівлі та споживання деревини;

популяризації використання виробів з деревини в суспільстві;

поліпшення інвестиційної привабливості лісового сектору економіки для створення задіяних у ньому мікропідприємств, малих, середніх та великих підприємств;

забезпечення розвитку державно-приватного партнерства;

монетизації екосистемних послуг лісового господарства та збільшення їх частки;

популяризації і ефективного впровадження використання технічних, лікарських та інших продуктів лісу;

будівництва відомчих (технологічних) автомобільних доріг в лісах.

Рекреація та відкрите суспільство

Розвиток системи рекреації передбачається забезпечити шляхом:

розвитку екологічного туризму, рекреаційного використання лісів;

підвищення якості та доступності інформації про ліси та лісове господарство;

впровадження інформаційних технологій у систему управління лісами та підвищення прозорості даних стосовно лісів та лісового господарства;

моніторингу та здійснення національної інвентаризації лісів, управління інформацією про кількісний та якісний стан лісів.

Дослідження та освіта

Розвиток освіти та науки передбачається забезпечити шляхом:

підвищення кваліфікації працівників лісгосподарської галузі;

розвитку науки, впровадження наукоємних технологій і методик у виробництво, обмін досвідом;

розроблення якісних типових програм підготовки бакалаврів та магістрів лісового господарства;

підвищення конкурентоспроможності та практичної направленості науково-технічних (експериментальних) розробок.

IV. Завдання, спрямовані на досягнення визначених стратегічних цілей, етапи їх виконання, очікувані результати на кожному етапі з відображенням запланованого темпу досягнення цільових показників та орієнтовного обсягу необхідних фінансових, матеріально-технічних, людських та інших ресурсів

Ефективне управління лісами

Ефективне управління лісами передбачає побудову збалансованої системи правовідносин між суб'єктами лісового господарства з одночасним запобіганням можливому конфлікту інтересів.

При цьому необхідним є чітке відокремлення функцій формування та реалізації лісової політики, регуляторних функцій, контролю, моніторингу та провадження економічної діяльності.

Кожна із зазначених функцій повинна бути реалізована такими чином, щоб забезпечити баланс повноважень між суб'єктами управління лісовою галуззю.

Управління лісами передбачає можливість участі широкого кола заінтересованих сторін на різних етапах і стадіях прийняття рішень щодо управління та менеджменту лісів в межах законодавства і відповідно до встановлених процедур.

Формування державної політики

Міндовкілля визначає пріоритетні напрями та стратегію розвитку у сфері лісових відносин, відповідає за розроблення, підготовку і прийняття нормативно-правових актів та усіх стратегічних документів на національному рівні у зазначеній сфері.

Реалізація державної політики

З метою реалізації цієї Стратегії Держлісагентство здійснює такі функції та повноваження:

вносить пропозиції щодо формування державної політики у сфері лісового господарства;

здійснює видачу документів дозвільного характеру та ліцензій відповідно до закону;

забезпечує функціонування державної лісової охорони, координує діяльність лісової охорони інших постійних лісокористувачів і власників лісів;

організовує та координує роботи із здійснення лісовпорядкування, державного лісового кадастру, обліку, моніторингу та національної інвентаризації лісів;

здійснює в межах компетенції міжнародне співробітництво;

вирішує інші питання, визначені законами та покладені на нього актами Президента України.

Передбачається внесення змін до законодавства щодо надання Держлісагентству таких функцій:

організація та підтримка роботи електронної інформаційної системи у сфері лісового господарства, на якій буде зосереджена така інформація про усіх лісокористувачів незалежно від форми власності: моніторинг внутрішнього споживання деревини, узагальнені дані електронного обліку деревини, реєстр лісорубних квитків, реєстр постійних лісокористувачів, реєстр сертифікатів походження деревини, електронних аукціонів з продажу деревини, картографічні матеріали, таксаційні описи, проекти організації та розвитку лісового господарства, плани проведення рубок,

інтерактивна публічна карта державного лісового кадастру, тематичні геопросторові дані, узагальнені дані національної інвентаризації лісів тощо;

проведення моніторингу діяльності лісокористувачів усіх форм власності шляхом аналізу даних на електронному порталі у сфері лісового господарства, підготовка аналітичних звітів за результатами моніторингу, надсилання звернень щодо виявлених порушень до відповідних правоохоронних та контролюючих органів;

забезпечення координації лісогосподарської діяльності, яка провадиться постійними лісокористувачами та власниками лісів усіх форм власності;

координація наукової діяльності у лісовому господарстві.

Провадження господарської діяльності

Провадження господарської діяльності у лісовій галузі постійними лісокористувачами передбачається забезпечити шляхом внесення змін до законодавства з метою запровадження ефективного управління та визначення державного суб'єкта господарювання, уповноваженого здійснювати управління державними лісогосподарськими підприємствами, з урахуванням необхідності збереження за кожним підприємством статусу юридичної особи, а також заборони їх для приватизації.

Основною метою діяльності державного суб'єкта господарювання повинна бути побудова прозорості і ефективної системи управління державними лісогосподарськими підприємствами для одержання прибутку від комерційної діяльності з урахуванням необхідності збереження і примноження природних ресурсів країни та сталого розвитку лісового господарства.

Основними завданнями діяльності державного суб'єкта господарювання повинні бути:

управління державним майном постійних лісокористувачів, оновлення основних засобів та матеріально-технічної бази лісогосподарських підприємств, забезпечення підприємств сучасним обладнанням для лісорозведення, охорони та захисту лісів, які є пріоритетними цілями, з метою одержання доходу для його власника — держави;

організація ведення лісового господарства, охорони, захисту, раціонального використання та відтворення лісів;

вирівнювання фінансових дисбалансів, збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів;

здійснення заходів із збереження біорізноманіття в лісах;

ведення рекреаційної діяльності;

популяризація серед населення значення збереження і раціонального використання лісів; залучення громадськості до справи відтворення та охорони лісів;

забезпечення рівних можливостей, умов та оплати праці для жінок, чоловіків та заохочення жінок до активної участі на усіх рівнях зайнятості.

Контроль за веденням лісового господарства

Удосконалення системи контролю за веденням лісового господарства передбачається шляхом внесення змін до законодавства з чітким визначенням відповідальних установ та їх повноважень в сфері контролю за здійсненням лісогосподарських заходів.

Врегулювання прав власності на ліси

Врегулювання прав власності на ліси державної власності здійснюється шляхом:

ефективного і прозорого ведення лісового господарства в лісах державної власності;

недопущення приватизації та концесії лісів державної власності;

забезпечення державної реєстрації права постійного користування земельними ділянками лісогосподарського призначення державними лісогосподарськими підприємствами відповідно до Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень”;

здійснення національної інвентаризації та грошової оцінки лісів державної форми власності.

Держлісагентство проводить координацію та моніторинг здійснення лісогосподарських заходів в лісах державної власності та забезпечує координацію лісогосподарських заходів постійних лісокористувачів та власників лісів усіх форм власності відповідно до закону.

Врегулювання прав власності на ліси комунальної власності здійснюється шляхом ведення лісового господарства в лісах комунальної власності у порядку визначеному законодавством.

Пріоритетним завданням для комунальних лісогосподарських підприємств є забезпечення державної реєстрації права постійного користування земельними ділянками лісогосподарського призначення відповідно до Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень”.

Держлісагентство здійснює координацію та моніторинг дотримання лісогосподарських заходів у лісах комунальної власності та надає юридичну, освітню, консультаційну підтримку комунальним лісокористувачам.

Ліси комунальної власності, площа та стан деревостанів яких є недостатніми для забезпечення ефективного ведення лісового господарства повинні бути переданими за наявності згоди відповідного органу місцевого самоврядування у державну власність.

Ліси комунальної власності, які виконують насамперед екологічні та рекреаційні функції, повинні фінансуватися за рахунок коштів місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища.

Врегулювання прав власності на ліси приватної власності здійснюється шляхом внесення змін до законодавчих актів щодо заборони передачі лісів державної та комунальної власності у приватну власність.

Нові ліси приватної власності створюватимуться виключно шляхом надання статусу земель лісового фонду існуючим самосійним лісам та шляхом лісорозведення.

Забезпечення екологічної стійкості

Основною метою є забезпечення можливості лісового господарства швидко і ефективно реагувати на виклики, які виникають.

Необхідно визначити комплекс заходів з метою збереження та збільшення площі лісів, підвищення стійкості до шкідників і змін клімату:

Збільшення площі лісів, підвищення стійкості та якості лісів,
наращення екологічного та ресурсного потенціалу лісів

Збільшення площі лісів відбуватиметься шляхом:

законодавчого врегулювання питання щодо встановлення обмеження стосовно зміни цільового призначення (використання) земельних ділянок, вкритих лісовою рослинністю, які перебувають у власності громадян та юридичних осіб, крім випадків вилучення (викупу) їх для суспільних потреб;

розроблення програм збільшення лісистості, які передбачатимуть методи, шляхи та стимули створення нових насаджень за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів;

збереження самосійних лісів на землях, категорії яких відмінні від земель лісогосподарського призначення;

лісорозведення на деградованих та малопродуктивних землях всіх форм власності з обов'язковим врахуванням природних умов місцевості і відмовою від заліснення унікальних степових ділянок;

запровадження механізмів стимулювання лісорозведення приватними власниками земель;

відмови від передачі вкритих лісом земель під інші форми землекористування, крім випадків, коли така передача здійснюється у разі наявності суспільної потреби за відсутності інших альтернатив.

Для підвищення продуктивності лісів та нарощення екологічного та ресурсного потенціалу лісів необхідно:

проводити переформування одновікових штучних та похідних лісів у різновікові мішані багатоярусні ліси, склад і структура яких відповідають оптимальним, наближеним до природного стану параметрам;

спрямовувати зусилля на відмову від суцільних рубок в неексплуатаційних категоріях лісів, проводити заготівлю деревини в них вибіркоким способом;

збільшити обсяг проведення рубок догляду в лісах;

відмовитись від використання під час лісовідновлення інтродуктивних порід дерев, здатних до інвазій, крім випадків, передбачених законодавством.

Збільшення поглинання і утримання вуглецю лісами

Слід передбачити впровадження компенсаційних механізмів щодо зменшення емісії та збільшення абсорбції вуглекислого газу лісовою галуззю та/або окремими лісокористувачами.

Лісоуправління повинне враховувати необхідність підтримання функції накопичення вуглецю.

Адаптація лісів до змін клімату та перехід на наближені до природи методи лісівництва із формуванням лісів природного складу і структури

Передбачається розроблення заходів з адаптації лісів до зміни клімату і збільшення стійкості лісів до кліматичних змін шляхом:

удосконалення нормативно-правової бази щодо проведення рубок, формування і оздоровлення лісів та правил рубок головного користування в лісах України з урахуванням необхідності адаптації лісів до змін клімату;

переходу на вирощування та формування лісів, наближених до природних, різнопорідних та різновікових, з використанням місцевих порід дерев, стійких до кліматичних змін в сприятливих ґрунтово-кліматичних умовах;

використання природного поновлення для відтворення лісів;

проведення заходів із збереження та відтворення генетичного різноманіття лісів;

проведення заходів із запобігання розповсюдженню інтродуктивних видів порід дерев та рослин, здатних до інвазій, та боротьби з ними;

проведення заходів, спрямованих на запобігання ерозії на лісосіках, особливо в горах;

використання природозберігаючих технологій лісозаготівлі, особливо в гірській місцевості;

впровадження сучасних (інноваційних) технологій у лісовирощуванні, догляді за лісом, охороні та захисті лісів.

Удосконалення існуючої системи охорони лісів від пожеж

Необхідно створити національну систему охорони лісів від пожеж, яка повинна забезпечити скоординовані та уніфіковані дії відповідальних установ щодо планування, запобігання та гасіння пожеж, а також відновлення лісів після пожеж з метою вирощування стійких, рекреаційно привабливих лісів та забезпечення економічно прибуткового лісового господарства.

Крім того, слід забезпечити оновлення парку протипожежної техніки, авіапатрулювання та системи телевізійного спостереження для виявлення лісових пожеж на ранніх стадіях.

Збереження та відтворення генетичного різноманіття лісів

Забезпечення захисту найстаріших або визначних дерев та їх груп повинно відбуватися шляхом:

охорони всіх ідентифікованих пралісів, квазіпралісів та природних лісів у складі пралісових пам'яток природи, природних заповідників, заповідних зон національних парків або біосферних заповідників з дотриманням режиму повного невтручання в природні процеси включно з установленням необхідної охоронної зони навколо відповідно до законодавства;

регулярного проведення моніторингу ідентифікованих пралісів як еталонних ділянок недоторканих або малозмінених лісів на основі затверджені відповідної методики на предмет довгострокових змін в лісовому покриві;

створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах, визначення їх площі та конфігурації, а також режиму ведення лісового господарства в межах таких зон у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Особливо цінні ліси повинні включати унікальні за породним складом, продуктивністю та генетичними властивостями лісові ділянки, а також ділянки, на яких зростають реліктові, ендемічні види дерев, що мають велике наукове значення. Репрезентативні ділянки повинні забезпечувати збереження у природному стані типових для лісових господарств деревостанів природного походження.

Мережа виділених особливо цінних для збереження та репрезентативних ділянок повинна охоплювати все розмаїття лісів, а управління окремих об'єктів повинне бути спрямоване на підтримання їх цінностей.

Розроблення системи захисту насаджень від шкідників та хвороб лісу

Необхідно удосконалити нормативно-правову базу стосовно порядку та принципів діяльності спеціалізованих державних лісозахисних підприємств.

Санітарні рубки повинні бути орієнтовані на оперативне вилучення свіжезаражених дерев, а не відмерлих сухостійних дерев і на боротьбу з конкретними шкідниками. Вилучення мертвої деревини з лісу повинне бути обмежене в неексплуатаційних категоріях лісів, як і проведення санітарних рубок в лісах природно-заповідного фонду, крім випадків, передбачених законодавством.

Забезпечення виконання полезахисними лісовими насадженнями агролісомеліоративних функцій

Земельні ділянки, на яких розташовані полезахисні лісові смуги, підлягають формуванню та внесенню інформації до Державного земельного кадастру.

Заходи, спрямовані на забезпечення виконання полезахисними лісовими смугами функції агролісотехнічної меліорації, повинні здійснюватися відповідно до матеріалів лісовпорядкування.

Застосування кращих агролісомеліоративних практик повинно здійснюватися з метою:

посилення екологічної ролі полезахисних лісових смуг;

забезпечення відновлення та реконструкції полезахисних лісових смуг для захисту ґрунтів від ерозії та пилових бур;

боротьби з опустелюванням;

оптимізації системи захисних лісових насаджень в агроландшафтах степової зони України.

Утримання та догляд за полезахисними лісовими смугами забезпечується, зокрема, шляхом вирощування лікарських, технічних рослин, плодових культур, медоносних рослин, грибів, розташування пасік тощо.

Забезпечення контролю за розповсюдженням інтродуктивних видів порід дерев та рослин, здатних до інвазій

Необхідно розробити заходи для контролю за розповсюдженням інтродуктивних видів порід дерев, здатних до інвазій, шляхом:

обмеження використання інтродуктивних видів порід дерев, здатних до інвазій, під час лісовідновлення та лісорозведення;

запровадження моніторингу інтродуктивних видів рослин, здатних до інвазій, в лісах;

обмеження використання інтродуктивних видів порід дерев, не здатних до інвазій, під час лісовідновлення та лісорозведення.

Збереження біорізноманіття в лісах

Збереження біорізноманіття в лісах повинне забезпечуватися через мережу створених об'єктів природно-заповідного фонду, виділених пралісів, квазіпралісів та природних лісів, об'єктів Смарагдової мережі, особливо цінних для збереження ділянок, та шляхом врахування специфічних вимог щодо охорони конкретних видів та оселищ як (і особливо) в межах наведених об'єктів, так і поза їх межами.

Мережа об'єктів природно-заповідного фонду та природоохоронних територій повинна включати рідкісні оселища, місця проживання або зростання рідкісних видів рослин і тварин, місця концентрації тварин, сполучні території та інші лісові ділянки, що мають значну для біорізноманіття в лісах роль.

Моніторинг біорізноманіття в лісах повинен забезпечуватися відповідно до затвердженої методики.

Положення про об'єкти природно-заповідного фонду повинні бути деталізовані з урахуванням цілі і мети їх створення, а також вимог щодо охорони місць зростання та оселення рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу.

Лісовпорядкування повинне включати рекомендації щодо управління територіями та об'єктами природно-заповідного фонду, до складу яких належать ліси, відповідно до мети створення і збереження об'єктів заповідання.

Оселища Смарагдової мережі повинні бути ідентифіковані. Лісовпорядні матеріали щодо оселищ Смарагдової мережі (а також репрезентативних та особливо цінних для збереження лісів) повинні бути розроблені з урахуванням вимог щодо охорони рідкісних видів та оселищ.

Необхідно зберегти в лісах важливі для біорізноманіття елементи, такі як окремі старовікові дерева, дерева з дуплами, сухостійну та лежачу мертву деревину різних розмірів та різних стадій розкладу.

Слід відновити деградовані водно-болотні угіддя та торфовища у складі лісового фонду, забезпечити захист існуючих водно-болотних угідь у лісах від осушення та інших негативних факторів, які призводять до їх деградації.

Невтручання у природні процеси повинне розглядатися як одна із опцій лісоуправління, зокрема як одна з пріоритетних в об'єктах природно-заповідного фонду, особливо цінних для збереження лісів.

Збереження біорізноманіття в лісах на екосистемному рівні повинне забезпечуватися шляхом підтримки та відновлення мозаїки видового та вікового різноманіття лісів відповідно до місцевих природних умов.

Також слід забезпечувати підтримку і збереження окремих, незначних за площею природних типів оселищ: рідколісся на пісках, заболочені ділянки і заплавні ліси, ліси пасовищного типу тощо.

Охорона та використання лісів повинні здійснюватися з урахуванням їх ролі у забезпеченні формування екомережі як єдиної територіальної системи, яка утворюється з метою поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, підвищення природно-ресурсного потенціалу території України, збереження ландшафтного різноманіття та біорізноманіття в лісах, місць оселення та зростання цінних видів тваринного і рослинного світу, генетичного фонду, шляхів міграції тварин через поєднання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, які мають особливу цінність для охорони навколишнього природного середовища і відповідно до законів та міжнародних зобов'язань України підлягають особливій охороні.

Підтримка водоохоронної, землеохоронної та ґрунтозахисної ролі лісів

Для уникнення подальшої ерозії ґрунту необхідно здійснити перехід від суцільної системи рубок до вибіркової, насамперед в гірській місцевості.

Під час лісозаготівлі мають використовуватися ощадливі з точки зору збереження ґрунту і запобігання ерозії технології і процеси, особливо в гірській місцевості, наприклад трелювання повітряно-канатними установками тощо.

Лісове господарство в лісах захисної та рекреаційно-оздоровчих категорій повинне максимально враховувати пріоритетні функції зазначених категорій лісу, зокрема сталість постійного лісового покриття.

Заходи повинні бути спрямовані на підтримання родючості ґрунту після здійснення суцільних рубок, такі як подрібнення і розкидання відходів лісозаготівлі тощо.

Необхідно створити нові берегозахисні ліси, підвищити лісистість водозборів з обов'язковим урахуванням природних умов місцевості і відмовою від заліснення унікальних степових ділянок.

Деградовані, техногенно забруднені та малопродуктивні землі, схили, ерозійно небезпечні та інші сільськогосподарські угіддя, подальше використання яких як ріллі спричинятиме погіршення стану земельних та інших природних ресурсів, підлягають залісненню з урахуванням регіональних особливостей та природно-кліматичних умов.

Ефективне управління лісами зони відчуження, зони проведення операцій Об'єднаних сил та у південних і східних областях України

Основне завдання полягає у забезпеченні повноцінного контролю і фінансування здійснення лісогосподарських заходів в зоні відчуження, зоні проведення операцій Об'єднаних сил і у південних та східних областях України шляхом:

утримання радіонуклідів та запобігання їх неконтрольованій міграції;
лісовідновлення за рахунок природного поновлення корінних видів дерев;

зниження пожежної небезпеки;

приведення до належного стану охоронних зон лінійних об'єктів та смуг відведення автодоріг.

З метою подолання негативних наслідків військових дій, забезпечення збереження та відтворення лісів передбачити:

проведення попередніх інженерних заходів з виявлення та ліквідації боєприпасів;

комплексне обстеження на предмет техногенного забруднення земель;

розроблення спеціальних місцевих програм лісорозведення для земель, визнаних техногенно забрудненими;

лісопатологічне обстеження з метою запровадження санітарно-оздоровчих заходів, протипожежного влаштування, охорони та захисту лісів від пожеж, шкідників та хвороб;

проведення лісовпорядкування з метою визначення обсягів знеліснення.

Здійснення зазначених заходів сприятиме збільшенню площі лісів, збереженню біорізноманіття в лісах, задоволенню потреб суспільства в лісових ресурсах, поліпшенню водорегулюючих, ґрунтозахисних, рекреаційних та інших корисних властивостей лісів, створенню нових робочих місць для населення, зменшенню загрози деградації земель.

Інтегрування розвитку транспортної мережі заготовленої деревини та забезпечення розвитку туристичного потенціалу в Карпатському регіоні повинне бути здійснено шляхом:

використання лісових доріг і подальшого розвитку їх мереж на більш віддалених лісистих територіях із зменшенням обсягу щорічного вивезення деревини;

підвезення деревини до лісових доріг за допомогою застосування підвісних кабельних установок (насамперед мобільних) з одночасним застосуванням кінного, колісного транспортування, яке має мінімальне навантаження на одиницю площі ґрунту, а також застосування спеціального способу трелювання на схилах за допомогою дерев'яних жолобів (ризування);

використання вузькоколіїної залізниці із рекреаційною метою розвитку туристичного потенціалу Карпатського регіону.

Фінансування заходів з підтримання екологічної стійкості лісів та збереження біорізноманіття в лісах

Заходи з підтримки екологічної стійкості лісів та збереження біорізноманіття в лісах повинні здійснюватися як за рахунок коштів лісокористувачів, що надійшли від реалізації деревини, так і за рахунок бюджетних коштів та інших, не заборонених законом джерел.

Забезпечення вагомого внеску лісів у розвиток економіки

Ліси України є її національним багатством і за своїм призначенням та місцезорозташуванням виконують переважно водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні, естетичні, виховні та інші функції, а також є джерелом для задоволення потреб суспільства в лісових ресурсах.

Ефективність здійснення заходів з ведення лісового господарства є основною рушійною силою для отримання доданої вартості у лісовому господарстві, що сприятиме оптимізації витрат і збільшенню прибутків підприємств лісової галузі.

Основними цілями для економічного розвитку лісового господарства є підвищення економічного потенціалу лісів, яке передбачає збільшення частки лісового сектора у внутрішньому валовому продукті шляхом отримання максимально можливого доходу в процесі невиснажливого ведення лісового господарства, яке забезпечує виконання лісами екологічних і соціальних функцій та фінансову стабільність лісгосподарських підприємств і максимальну додану вартість деревообробних підприємств та інших споживачів продукції і послуг за рахунок:

збільшення обсягу заготівлі деревини до науково обґрунтованого рівня невиснажливого лісокористування;

отримання та реалізації деревини вищої якості;

зведення до обґрунтованого мінімуму залишків відходів лісозаготівлі;

максимального зменшення залишків не реалізованої на складах деревини;

розширення кількості і асортименту деревних, технічних, лікарських та інших продуктів лісу і послуг.

Впровадження прозорого ринку деревини повинне здійснюватися шляхом законодавчого врегулювання питань щодо:

визначення правил торгівлі деревиною, основним з яких повинен бути рівний доступ до ресурсу всіх споживачів;

гнучкого формування цін з урахуванням тенденцій на світовому ринку та визначення методики собівартості деревини;

запобігання проявам корупції завдяки відкритості та загальнодоступності інформації про рух деревини від продавця до покупця, ціни та обсяги продажів.

Підвищення конкурентоспроможності лісогосподарського виробництва

Конкурентоспроможність лісогосподарського виробництва повинна полягати у здатності підприємств лісового господарства випускати конкурентоспроможну продукцію завдяки:

оновленню засобів виробництва;

застосуванню прогресивних технологій лісовирощування, лісозаготівель та інших виробничих процесів;

забезпеченню будівництва відомчих (технологічних) автомобільних доріг в лісах;

оптимізації виробничих витрат і зниженню собівартості реалізованої продукції;

підтвердженню походження деревних, технічних, лікарських та інших продуктів лісу із лісів, ведення лісового господарства в яких здійснюється на засадах сталого розвитку.

Маркетинговим інструментом підвищення конкурентоспроможності лісогосподарського виробництва є лісова сертифікація. На державному рівні повинна здійснюватися всебічна підтримка національної системи лісової сертифікації за схемою PEFC та системи сертифікації за міжнародною схемою FSC як основи здорової конкуренції під час

досягнення спільних цілей. Організація та проведення лісової сертифікації здійснюються відповідно до порядку, встановленого Міндовкіллям.

Формування загальнодержавного балансу заготівлі та споживання деревини

Формування загальнодержавного балансу заготівлі і споживання деревини повинне здійснюватися з використанням єдиної державної інформаційної системи ("Лісовий портал") шляхом:

формування прогнозних показників заготівлі деревини на основі попиту деревообробних підприємств, визначення загальної кількості деревини, яка може бути реалізована;

визначення фактичних обсягів заготівлі деревини та її споживання з урахуванням імпорту деревини і деревної продукції первинної і вторинної переробки (пиломатеріалів, плитних матеріалів), що сприятиме підвищенню попиту на вітчизняну деревину, її повному використанню, заміщенню імпорту підприємствами глибинної переробки деревини;

створення перепон для тіньового обігу деревини і деревних матеріалів.

Популяризація використання виробів з деревини в суспільстві повинна здійснюватися шляхом пропагування дерев'яного домобудівництва.

Поліпшення інвестиційної привабливості лісового сектора економіки для створення задіяних у ньому мікропідприємств, малих, середніх та великих підприємств повинне здійснюватися завдяки:

визначеності та стабільності державної лісової політики;

використанню деревних, технічних, лікарських та інших продуктів лісу та послуг;

вільному конкурентному доступу споживачів до усіх видів лісових ресурсів;

прозорим процедурам залучення суб'єктів приватної форми власності до надання послуг лісогосподарським підприємствам;

запровадженню державної програми підтримки інвестицій для закупівлі сучасної лісогосподарської техніки і обладнання та впровадженню природозберігаючих технологій.

Розвиток державно-приватного партнерства повинен бути спрямований на:

розширення видів діяльності, зокрема таких, як використання відходів лісозаготівлі, будівництво, облаштування та забезпечення функціонування споруд для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей, потреб та проведення науково-дослідних робіт;

розширення форм партнерства з можливістю переходу на довготривалі відносини та справедливий розподіл ризиків і доходів, створення лісових кластерів у регіонах високої лісистості;

надання кваліфікаційної підтримки персоналу суб'єктів підприємницької діяльності.

Розвиток екосистемних послуг лісового господарства та збільшення їх частки повинен здійснюватися шляхом розроблення та затвердження науково-методичних засад щодо оцінки екосистемних послуг, які надають ліси.

Популяризація і ефективне впровадження використання технічних, лікарських та інших продуктів лісу повинні здійснюватися шляхом:

покращення співпраці державних лісових підприємств і приватного бізнесу, популяризації продукції в Україні і за кордоном;

впровадження передових технологій природокористування з повним циклом заготівлі та переробки технічних, лікарських та інших продуктів лісу;

визначення оптимального цільового призначення кожної ділянки лісу для створення кадастру технічних, лікарських та інших продуктів лісу;

створення плантацій дикорослих трав'яних рослин;

виробництва інноваційних видів продукції з використанням технологій швидкого заморожування і вакуумної упаковки тощо.

Рекреація та відкрите суспільство

Популяризація використання лісів для туризму та рекреації, створення умов для залучення коштів бізнесу для забезпечення розвитку туристичної інфраструктури в лісовій галузі є основною метою запропонованих змін.

Уся суспільно важлива інформація про ліси незалежно від форми їх власності повинна бути у відкритому доступі. Відкритість для громадськості і прозорість рішень є пріоритетними завданнями.

Для покращення використання рекреаційного потенціалу лісів планується:

розвивати інфраструктуру для туризму та рекреації, зокрема шляхом створення та облаштування екологічних стежок, туристичних шляхів, місць відпочинку, рекреаційних стоянок;

створити умови для залучення коштів бізнесу для забезпечення розвитку туристичної інфраструктури в лісовій галузі;

проводити моніторинг туристичного руху та аналіз даних для подальшого ефективного менеджменту відвідування лісів, зокрема через запровадження сучасних ІТ-технологій;

запровадити заходи з унормування туристичного потоку з урахуванням максимально допустимого розрахованого рекреаційного навантаження для уникнення рекреаційної дигресії та негативного впливу на біорізноманіття в лісах;

забезпечити безпеку відвідувачів, зокрема шляхом організації превентивних заходів та інформування щодо прав та обов'язків туристів у лісі;

створити можливість доступу до рекреації у лісах для маломобільних груп населення, зокрема для осіб з інвалідністю;

залучати до планування та організації заходів з рекреації в лісах волонтерів;

здійснювати активну та сучасну комплексну популяризацію лісів України для туризму як в державі, так і за кордоном;

розробити електронні ресурси та мобільні додатки щодо рекреації в лісах;

забезпечити розвиток співпраці з туристичним бізнесом та органами місцевого самоврядування.

Для підвищення якості та доступності інформації про ліси та лісове господарство передбачається:

розміщення суспільно важливої інформації про ліси незалежно від їх форми власності у відкритому доступі;

запровадження екологічної освіти стосовно цінності лісів загалом як живої екосистеми, так і окремих її компонентів паралельно з розвитком туристичної та рекреаційної інфраструктури (наприклад, у вигляді візит-центрів, екологічних стежок, тематичних інтерактивних екскурсій тощо);

впровадження інформаційних технологій у систему управління лісами та підвищення прозорості даних стосовно лісів та лісового господарства;

проведення моніторингу стану лісів, національна інвентаризація та ефективне управління даними;

запровадження механізму залучення місцевих громад до управління цінними для громад лісами (ягідники, місця рекреації тощо).

Дослідження та освіта

Основною метою сучасної освіти є реалізація ефективного наукового потенціалу та якісна підготовка кадрів для лісової галузі.

Система наукових установ і підприємств, які ведуть дослідження в лісовій галузі, потребують оновлення.

Пріоритетним є розроблення комплексу заходів щодо покращення екологічної освіти населення з питань організації лісогосподарської діяльності, а також цінності лісів загалом як живої екосистеми.

Основним пріоритетом підготовки майбутніх фахівців повинне бути формування у них бачення та принципів, надання на достатньому рівні фахових теоретичних знань та відповідних практичних навичок щодо забезпечення сталого управління лісами, зокрема здійснення всього комплексу лісогосподарських та інших необхідних заходів, які забезпечать формування стійких та продуктивних лісів в умовах зміни клімату та інших непередбачуваних викликів майбутнього на основі застосування інформаційних технологій та останніх наукових знань про природу лісових екосистем.

Для покращення системи освіти планується:

підвищити вимоги до якості освітніх програм підготовки бакалаврів і магістрів лісового господарства, зокрема щодо оцінки відповідності академічної та професійної кваліфікації науково-педагогічних працівників, залучених до викладання навчальних дисциплін;

налагодити ефективну співпрацю між закладами освіти, науковими організаціями та лісогосподарськими підприємствами для впровадження науково-технічних (експериментальних) розробок та передового міжнародного досвіду у виробництво;

створити умови, необхідні для покращення інвестиційної привабливості наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності галузевих наукових установ;

розробити механізми ефективного впровадження нових досягнень науки у лісогосподарське виробництво;

створити сучасну технічну базу для забезпечення провадження наукової діяльності на належному рівні;

забезпечити рівний доступ жінок і чоловіків до можливостей підвищення кваліфікації та заохочувати жінок до кар'єрного зростання.

V. Очікувані результати реалізації Стратегії

Ефективне управління лісами

Для ефективного управління лісами передбачається:

функціонування державного суб'єкта господарювання, уповноваженого здійснювати управління всіма державними лісогосподарськими підприємствами;

функціонування електронної інформаційної системи у сфері лісового господарства, на якій публічно розміщена інформація про ліси;

наявність збалансованої системи правовідносин між суб'єктами лісового господарства;

реформування державної охорони, визначення прав і обов'язків державної лісової охорони інших постійних лісокористувачів та власників лісів;

забезпечення повноцінного фінансування лісогосподарських заходів;

забезпечення прозорого і рівного доступу до сировини;

зниження гендерного дисбалансу в лісовій галузі;

забезпечення екологічної стійкості;

збільшення лісистості території країни до не менше ніж 18 відсотків;

збільшення загального запасу лісів України до не менше ніж 2,5 млрд. куб. метрів;

підвищення рівня абсорбції парникових газів лісами України до 75,6 млн. тонн CO₂-еквіваленту;

зменшення площі чистих насаджень сосни звичайної, дуба звичайного, бука лісового та ялини європейської за рахунок збільшення площ мішаних насаджень з перевагою головної породи та введення відповідних листяних порід під намет насаджень;

зменшення площі лісів з низькою повнотою в лісах, доступних до експлуатації;

зменшення сумарної площі суцільних рубок;

збільшення площі лісів, сформованих головними лісоутворюючими породами (дуб звичайний, сосна звичайна, бук лісовий інші) природного походження, які виникли завдяки здійсненню активних заходів щодо сприяння природному відновленню лісів та несучільним рубкам;

зменшення обсягу деревини, заготовленої під час санітарних рубок;

збільшення площі насаджень із складною вертикальною та горизонтальною структурою;

створення трьох лабораторій біологічного захисту лісів;

оновлення деталізованих положень для не менше ніж 500 заказників та створення планів управління територіями для не менше ніж 100 об'єктів Смарагдової мережі;

створення трьох регіональних лабораторій для генетичних досліджень якості насінневого матеріалу;

створення трьох лісонасінневих заводів з вирощування посадкового матеріалу із закритою кореневою системою;

ідентифікація, фіксація місцезнаходження видів флори і фауни та їх природних середовищ існування, які охороняються відповідно до законодавства, та забезпечення їх охорони;

зменшення річної площі лісових пожеж особливо великого розміру в Україні;

запровадження системи відеоспостереження для виявлення лісових пожеж на ранній стадії на 100 відсотках території лісів;

запровадження системи моніторингу біорізноманіття в лісах та інтродуктивних видів порід дерев та рослин, здатних до інвазій, в лісовому господарстві як складової загальнодержавної системи моніторингу довкілля;

оновлення парку протипожежної техніки на 100 відсотків та відновлення авіапатрулювання лісів;

здійснення вагомого внеску лісів у забезпечення розвитку економіки;

запровадження прозорих правил торгівлі деревиною, прийняття нормативно-правових актів, які регулюють процедури продажу деревини;

запровадження обов'язкової системи сертифікації продукції з деревини;

побудова та ремонт 7,5 тис. кілометрів лісових доріг;

запровадження монетизації екосистемних послуг лісового господарства.

Рекреація та відкрите суспільство

Передбачається збільшення кількості туристів, що скористалися об'єктами лісової рекреаційної інфраструктури, до 10 млн. осіб на рік, а також запровадження відкритої електронної інформаційної система у галузі лісового господарства.

Дослідження та освіта

Передбачається створення сучасної матеріально-технічної бази науково-дослідних установ та системи підготовки кадрів для лісової галузі, забезпечення фінансування досліджень державними науковими установами і підприємствами в галузі лісового господарства.

Етапи виконання поставлених стратегічних цілей

Очікувані результати на кожному етапі з відображенням запланованого темпу досягнення цільових показників та орієнтовного обсягу необхідних фінансових, матеріально-технічних, людських та інших ресурсів викладені в Операційному плані реалізації Стратегії на трирічний період.

Реалізація Стратегії сприятиме зниженню рівня корупції у лісовому господарстві, забезпеченню чіткого розмежування функцій між суб'єктами управління галузі, створенню дієвої системи контролю за веденням лісового господарства, переведенню лісового господарства на засади сталого розвитку та ефективному управлінню лісовим господарством, збільшенню площі лісів держави, збереженню біорізноманіття в лісах та невиснажливого лісокористування, задоволенню потреб суспільства в лісових ресурсах, поліпшенню водорегулюючих, ґрунтозахисних, рекреаційних та інших корисних властивостей лісів, створенню сприятливих умов для розвитку підприємництва та нових робочих місць, зменшенню загрози деградації земель, зростанню частки продукції лісового господарства у внутрішньому валовому продукті, забезпеченню зайнятості та соціальної захищеності працівників лісового сектору, зростанню інвестицій у лісову галузь, а також гармонізації норм ведення лісового господарства України з відповідними критеріями ЄС.

Реалізація Стратегії безпосередньо впливає на систему організації управління лісовим господарством, а саме з питань розподілу повноважень, визначення функцій та повноважень органів державної влади та постійних лісокористувачів, що створить можливості для системних перетворень лісової галузі, для здійснення лісогосподарських заходів публічно і прозоро, отримання прибутків постійними лісокористувачами.

VI. Порядок проведення моніторингу, оцінки результатів реалізації Стратегії та звітування

Моніторинг та оцінка результатів реалізації Стратегії проводиться в межах повноважень Кабінету Міністрів України, Міндовкілля, інших центральних органів виконавчої влади за участю громадських об'єднань та об'єднань підприємців, міжнародних організацій.

З метою реалізації Стратегії розробляється відповідний план заходів, який повинен містити чіткі та послідовні заходи щодо управління лісовою галуззю. План заходів щодо реалізації Стратегії повинен передбачати питання щодо комплексного розвитку галузі, що забезпечить щорічний аналіз його виконання та коригування виконання завдань Стратегії на наступні роки.

У рамках проведення моніторингу передбачається підготовка та оприлюднення щорічного звіту про стан виконання плану заходів з реалізації Стратегії.

Забезпечення ефективного виконання плану заходів з реалізації Стратегії здійснюватиметься з використанням відповідних інструментів моніторингу ключових показників ефективності та посилення інституціональної спроможності Міндовкілля, інших центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується

Кабінетом Міністрів України через Міністра захисту довкілля та природних ресурсів.

Фінансування Стратегії здійснюватиметься за рахунок коштів спеціального фонду державного бюджету, місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством, зокрема за рахунок власних коштів державних підприємств, інших лісокористувачів та власників лісів і коштів міжнародних фінансових організацій.

Обсяг видатків на реалізацію Стратегії визначається щороку під час складання проектів державного та місцевих бюджетів на відповідний рік з урахуванням їх реальних можливостей.

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 2021 р. №

ОПЕРАЦІЙНИЙ ПЛАН
реалізації у 2022—2024 роках Державної стратегії управління лісами України до 2035 року

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, роки	Індикатор виконання
1. Ефективне управління лісами:			
1) розроблення та внесення змін до законодавства щодо розподілу контролюючих, регуляторних та господарських функцій Держлісагентства	Міндовкілля Держлісагентство	2022—2024	прийнято закон та акт Кабінету Міністрів України щодо розділення контролюючих, регуляторних та господарських функцій Держлісагентства
2) розроблення та внесення змін до законодавства щодо функціонування державного суб'єкта господарювання, уповноваженого здійснювати управління державними лісогосподарськими підприємствами	Міндовкілля Держлісагентство	—“—	прийнято закон та акт Кабінету Міністрів України щодо функціонування державного суб'єкта господарювання, уповноваженого здійснювати управління державними лісогосподарськими підприємствами
3) розроблення та прийняття наказів Держлісагентства щодо оптимізації структури державних лісогосподарських підприємств	Держлісагентство	2022	оптимізовано структуру державних лісогосподарських підприємств

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, роки	Індикатор виконання
2. Забезпечення екологічної стійкості:			
1) розроблення та схвалення законопроекту щодо стимулювання лісорозведення	Міндовкілля Держлісагентство	2022	прийнято закон щодо стимулювання лісорозведення
2) розроблення та затвердження постанови Кабінету Міністрів України щодо нових правил проведення рубок в лісах України	Міндовкілля Держлісагентство	—“—	прийнято акт Кабінету Міністрів України щодо нових правил проведення рубок в лісах України
3) передача земельних ділянок державної та комунальної власності державним лісогосподарським підприємствам для ведення лісового господарства	Міндовкілля Держлісагентство Держгеокадастр	2022—2024	не менше ніж 100 тис. гектарів ділянок передано під лісорозведення протягом трьох років
3. Забезпечення вагомого внеску лісів у розвиток економіки:			
1) законодавче урегулювання питання функціонування ринку деревини	Міндовкілля Мінекономіки Держлісагентство	2022	прийнято Закон України “Про ринок деревини”
2) здійснення сертифікації лісогосподарських та деревообробних підприємств за системами PEFC та FSC	Міндовкілля Держлісагентство	2022—2023	в Україні сертифіковано не менше ніж 10 підприємств за системою PEFC та 50 по FSC
4. Рекреація та відкрите суспільство:			
1) проектування та маркування мережі туристичних маршрутів у межах лісового фонду України	Міндовкілля Мінцифри Держлісагентство ДАРТ	2022—2024	протягом трьох років промарковано не менше ніж 1000 кілометрів маршрутів у лісах України

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, роки	Індикатор виконання
2) розроблення мобільного додатка “Туризм в лісі” електронної інформаційної системи у сфері лісового господарства	Міндовкілля Держлісагентство	2022—2023	створено мобільний додаток “Туризм в лісі”
3) розроблення та внесення змін до законодавства щодо функціонування електронно-інформаційної системи у сфері лісового господарства	Міндовкілля Мінцифри Держлісагентство ДАРТ	2022—2024	створено електронно-інформаційну систему у сфері лісового господарства
5. Дослідження та освіта:			
1) забезпечення ефективного наукового супроводу лісгосподарської діяльності та якісної підготовки наукових кадрів для лісової галузі	Міндовкілля МОН Держлісагентство Національна академія наук (за згодою)	—“—	впроваджено наукові рекомендації у сфері ведення лісового господарстві з урахуванням міжнародного досвіду
2) розроблення нових навчальних програм у сфері лісового господарства	Міндовкілля МОН Держлісагентство Національна академія наук (за згодою)	2022—2023	запроваджено нові навчальні програми у сфері лісового господарства